

VI. Znajomość zawodów

Zawód jest szeroko charakteryzowany przez różnorodność czynności, które można w nim wykonywać. Lecz same czynności nie stanowią całego bogactwa zawodu. Gdy chcemy opisać zawód, należy określić następujące aspekty:

1. nazwę zawodu;
2. nazwę czynności, którą pozwala wykonywać;
3. zastosowane narzędzia;
4. materiały, zastosowane środki;
5. przedmiot zawodu, na którym pracuje się;
6. miejsce zawodu, gdzie tą czynność się wykonuje;
7. wreszcie: cel, który ma być osiągnięty.

Dwa przykłady:

Nauczyciel [nazwa] naucza [czynność] ucznia [przedmiot zawodu] przy pomocy środków dydaktycznych [materiał, środek] za pomocą mowy i swoich umiejętności pedagogicznych [narzędzie] w klasie [miejsce], dla ułatwienia poznania [cel] ucznia.

Garncarka [nazwa] formuje [czynność] glinę [przedmiot i materiał] swoimi rękami [narzędzie] w warsztacie [miejsce] aby wykonać dzban [cel].

Sekretarka [nazwa] pisze [czynność] list [cel] w biurze [miejsce] na papierze [materiał] na maszynie do pisania [narzędzie].

Przynależność do różnych *czynników*: czynności, narzędzi, materiałów, przedmiotów zawodów i celów.

Wybraliśmy jako przykłady czynniki K (siła) i V (rozum).

Czynnik K (siła fizyczna)

1. Czynności:

K₁ uderzać, młotować, dłutować, przygwaźdzać, nitować, przycinać, kłuć, drażyć, frezować, ostrzyć, tępić, ciąć, wycinać, przenikać, wiercić.

K₂ podnosić, dźwigać ciężary.

- K₃ *łamać, niszczyć.*
- K₄ *kopać, przesypywać, rozpruwać.*
- K₅ *powalać, strzelać z broni palnej.*
- K₆ *boksować, bić się, walczyć, potykać się, rozrabiać.*
- K₇ *poskramiać, ujarzmiać, więzić, pokonywać, oblaskawiać.*
- K₈ *operować.*
- K₉ *używać swojej siły fizycznej (przeważnie).*
- K₁₀ *podporządkować, dominować, atakować, zwyciężać, zdobywać, torować sobie drogę łokciami.*
- K₁₁ *być fizycznie brutalnym, agresja, destrukcja, czynić dużo hałasu, wrzawy.*
- K₁₂ *być twardym w dążeniu do wcześniej określonego celu, podejmować i wykonywać działania zawzięcie, być bezlitosnym.*

2. Narzędzia czynnika K:

Siekiera, młotek, nożyczki, strug, wiertarka, pilnik, frezarka, kleszcze, szczypce, narzędzia do przycinania, narzędzia co cięcia, dźwignia, narzędzia kamieniarskie, narzędzia do niszczenia, młot pneumatyczny, łopata, oskard, kilof, dłuto, broń, pięść, kajdanki, pałka, bicz, skalpel.

W dziedzinie psychicznej, umysłowej: nieugiętość, brutalność, moralna surowość, wola do przeciwstawienia się w sensie dominowania nad innymi.

3. Materiały zawodowe czynnika K:

Materiały wytrzymałe takie jak metal, stal, żelazo, blacha, kamień, twarda ziemia, szkło. Ciężary. Przedmioty do zniszczenia. Przeciwnik, konkurent, ofiara.

4. Miejsca zawodu czynnika K:

Fabryka, warsztat, plac budowy, kamieniołom, droga, gospodarstwo rolne, ubojnia, pole bitwy, arena.

5. Możliwości zawodowe czynnika K:

Robotnik metalurgiczny, mechanik, robotnik budowlany, rzeźnik, itp.

Czynnik V (inteligencja, rozum)

1. Czynności:

- V₁ *percypować* i obserwować *dokładnie*, być uważnym, skoncentrowanym.
- V₂ *uczyć się*, nabywać wiedzy.
- V₃ *nazywać*, opisywać, notować, pisać.
- V₄ *porządkować*, rozdzielać, rejestrować, klasyfikować.
- V₅ *liczyć*, obliczać, szacować.
- V₆ *mierzyć*, robić pomiary, brać miarę.
- V₇ *kopiować*, naśladować, przepisywać, kalkować.
- V₈ *przestrzegać instrukcji*, przestrzegać dyrektyw, wykonywać plany, być sumiennym, wykonywać dokładnie pracę, staranność, wytrwałość, systematyczność.
- V₉ *nastawić*, regulować, ustawić, przystosować coś.
- V₁₀ *złączyć*, montować.
- V₁₁ *próbować*, badać, kontrolować, sprawdzić, porównać.
- V₁₂ *korygować*, ulepszać.
- V₁₃ *automatyzować*, zmechanizować.
- V₁₄ *konstruować*.
- V₁₅ *organizować*, planować, opracowywać regulaminy, zarządzać, administrować, systematyzować.
- V₁₆ *rozumieć relacje logiczne*, dowodzić, abstrahować.
- V₁₇ *krytykować*, osądzać, oceniać.
- V₁₈ *tłumaczyć*, pokazywać, kształcić, nauczać kogoś czegoś.
- V₁₉ *decydować*, narzucać sobie cele.
- V₂₀ *domagać się porządku*, dyscyplinować, wydawać rozkazy, dyrektywy, rozkazywać w sposób funkcjonalny, korzystać z władzy.

2. Narzędzia czynnika V (czym się pracuje?)

Środkami potrzeby poznania są: określenia, pojęcia, litery, słowa, cyfry, lecz również: rejestry, segregatory, w których dostępne są zależności. Wszystkie przyrządy pomiarowe stanowią część V: skalówka, waga, suwak logarytmiczny, maszyna licząca, komputer. Aby móc zapisywać myśli używa się maszyny do pisania.

Wszystkie urządzenia, przyrządy, które służą do mierzenia, porównywania, obserwowania, liczenia, w biurze, w laboratorium lub w działalnościach technicznych należą do czynnika V.

3. Materiały zawodowe czynnika V (na czym się pracuje?)

Akta, dokumenty, dokumentacje, programy, przedmioty badania, zarządzenia, rozporządzenia, instrukcje, wytyczne badań, serie prób, przepisy, artykuły prawa, systemy, dyspozycje prawne.

Wszystko, co jest poddane określonym przepisom i wspomaga myślenie w jego logicznym rozwoju. To ma miejsce zarówno w ekonomii jak i technice i w innych naukach, lecz człowiek kontrolowany i instruowany staje się również przedmiotem czynnika V.

4. Miejsca czynnika V (warunki pracy)

Miejsca z istoty swojej zamknięte: biuro, kreślarnia, warsztat, laboratorium, biuro konstrukcyjne, archiwum. Często pracuje się samemu przy pulpicie, stole, warsztacie, desce rysunkowej.

5. Możliwości zawodowe czynnika V:

Możemy powiedzieć, że V może być zastosowany „obojętnie gdzie”. Tymczasem jest istotny we wszystkich zawodach zajmujących się przedmiotami pracy wyżej wymienionymi, więc w zawodach, gdzie się pisze lub oblicza.

